

Audiència. La vida de sant Pau abans i després de Damasc

Us oferim el text íntegre de la primera audiència general que Benet XVI dedicà a sant Pau després de les vacances el passat 27 d'agost reprenent així la catequesi sobre aquest apòstol.

25/09/2008

Estimats germans i germanes,

En l'última catequesi abans de les vacances —fa dos mesos, a inicis de

juliol— vaig començar una sèrie temàtica nova amb ocasió de l'Any paulí, considerant el món en què va viure sant Pau. Avui reprendré i continuaré la reflexió sobre l'apòstol dels gentils, presentant una biografia breu. Atès que dedicarem dimecres vinent a l'esdeveniment extraordinari que es va verificar en el camí de Damasc, la conversió de sant Pau, viratge fonamental en la seva existència després de la trobada amb Crist, avui repassarem breument el conjunt de la seva vida.

Les dades biogràfiques de sant Pau es troben respectivament en la carta a Filemó, en la que es declara "ancià" — *presbyter* — (Flm 9), i en les Actes dels Apòstols, que en el moment de la lapidació d'Esteve diu que era "jove" — *neanías* — (Ac. 7, 58).

Evidentment, ambdues designacions són genèriques, però, segons els càlculs antics, s'anomenava "jove" a l'home que tenia uns trenta anys,

mentre que se l'anomenava "ancià" quan arribava als seixanta. En termes absoluts, la data de naixement de sant Pau depèn en gran part de la data en què va ser escrita la carta a Filemó.

Tradicionalment la redacció se situa durant el seu empresonament a Roma, a mitjans dels anys 60. Sant Pau hauria nascut l'any 8; per tant, tenia més o menys seixanta anys, mentre que en el moment de la lapidació d'Esteve en tenia trenta. Aquesta deuria ser la cronologia exacta. I l'Any paulí que estem celebrant segueix precisament aquesta cronologia. Ha estat escollit l'any 2008 pensant que va néixer més o menys l'any 8.

En tot cas, va néixer a Tars de Silícia (cf. Ac 22, 3). Aquesta ciutat era capital administrativa de la regió i l'any 51 abans de Crist havia tingut com a procònsol ni més ni menys que a Marc Tuli Ciceró, mentre que deu

anys després, l'any 41, Tars havia estat el lloc de la primera trobada entre Marc Antoni i Cleòpatra. Sant Pau, jueu de la diàspora, parlava grec malgrat que tenia un nom d'origen llatí, derivat per assonància de l'original hebreu Saúl/Saule, i gaudia de la ciutadania romana (cf. Ac. 22, 25-28). Així, sant Pau es troba en la frontera de tres cultures diverses — romana, grega i jueva— i potser també per aquest motiu estava predisposat a obertures universalistes fecundes, a una mediació entre les cultures, a una universalitat veritable. També va aprendre un ofici, potser heretat del pare, que consistia en l'ofici de "fabricar tendes" — *skenopoiòs* — (Ac 18, 3), la qual cosa probablement equivalia a treballar la llana ruda de cabra o la fibra de lli per fer estores o tendes (cf. Ac 20, 33-35).

Cap als dotze o tretze anys, l'edat en què un noi jueu es converteix en *bar*

mitzvà ("fill del precepte"), sant Pau va abandonar Tars i es va traslladar a Jerusalem per ser educat als peus del rabí Gamaliel el Vell, nét del gran rabí Hillel, segons les normes més rígides del fariseisme, adquirint una gran gelosia per la Torà mosaica (cf. Ga. 1, 14; Flp 3, 5-6; Ac. 22, 3; 23, 6; 26, 5).

Per aquesta ortodòxia profunda, que va aprendre a l'escola d'Hillel, a Jerusalem, va considerar que el nou moviment que s'inspirava en Jesús de Natzaret constituïa un perill, una amenaça per a la identitat jueva, per a l'autèntica ortodòxia dels pares. Això explica el fet que hagi "perseguit aferrissadament a l'Església de Déu", com ho admetrà en tres ocasions en les cartes (1 Co 15, 9; Ga 1, 13; Flp 3, 6). Encara que no és fàcil imaginar concretament en què va consistir aquesta persecució, per descomptat va tenir una actitud d'intolerància. Aquí se situa

l'esdeveniment de Damasc, sobre el qual parlarem en la catequesi vinent. Es ben cert que, a partir de llavors, la seva vida va canviar i es va convertir en un apòstol incansable de l'evangeli. De fet, sant Pau va passar a la història més pel que va fer com a cristià, i com a apòstol, que com a fariseu. Tradicionalment es divideix la seva activitat apostòlica d'acord amb els tres viatges missioners, a qui es va afegir el quart a Roma com a presoner. Tots els narra sant Lluç en les Actes dels Apòstols. No obstant això, en parlar dels tres viatges missioners, cal distingir el primer dels altres dos.

En efecte, en el primer (cf. Ac 13-14), sant Pau no va tenir la responsabilitat directa, perquè va ser encomanada al xipriota Bernabé. Junts van partir d'Antioquia de l'Orontes, enviats per aquesta Església (cf. Ac 13, 1-3), i després de salpar del port de Seleucia, a la costa

síria, van travessar l'illa de Xipre, des de Salamina a Pafos; des d'allí van arribar a les costes del sud d'Anatòlia, avui Turquia, passant per les ciutats d'Atalia, Perge de Panfília, Antioquia de Pisidia, Iconi, Listra i Derbe, des d'on van tornar al punt de partida. Havia nascut així l'Església dels pobles, l'Església dels pagans.

Mentrestant, sobretot a Jerusalem, havia sorgit una discussió forta sobre si aquests cristians procedents del paganisme estaven obligats a entrar també en la vida i en la llei d'Israel (normes i prescripcions diverses que separaven a Israel de la resta del món) per participar realment en les promeses dels profetes i per entrar efectivament en l'herència d'Israel. A fi de resoldre aquest problema fonamental per al naixement de l'Església futura es va reunir a Jerusalem l'anomenat Concili dels Apòstols per prendre una decisió sobre aquest problema del qual

depenia el naixement efectiu d'una Església universal. Es va decidir que no calia imposar als pagans convertits el compliment de la llei de Moisès (cf. Ac. 15, 6-30); és a dir, que no estaven obligats a respectar les normes del judaisme. L'únic necessari era ser de Crist, viure amb Crist i segons les seves paraules. D'aquesta manera, sent de Crist, eren també d'Abraham, de Déu, i participaven en totes les promeses.

Després d'aquest esdeveniment decisiu, sant Pau es va separar de Bernabé, va escollir a Silas i va començar el segon viatge missioner (cf. Ac 15,36-18,22). Després de recórrer Síria i Cilícia, va tornar a veure la ciutat de Listra, on va prendre amb ell a Timoteu (personalitat poc important de l'Església naixent, fill d'una jueva i d'un pagà), i va fer que es circumcidés. Va travessar l'Anatòlia central i va arribar a la ciutat de

Tróade, a la costa nord del Mar Egeu. Allí va tenir lloc un esdeveniment nou important: en somnis va veure un macedoni a l'altra part del mar, és a dir a Europa, que li deia: "Vine a ajudar-nos!". Era l'Europa futura que li demanava ajuda, la llum de l'evangeli. Mogut per aquesta visió, va entrar a Europa. Va salpar cap a Macedònia, entrant així a Europa. Després de desembarcar en Neápoles, va arribar a Filipos, on va fundar una bella comunitat; després va passar a Tessalònica i, deixant aquesta ciutat a causa de les dificultats que li van provocar els jueus, va passar per Berea i va arribar a Atenes.

En aquesta capital de l'antiga cultura grega va predicar, primer a l'àgora i després a l'areòpag, als pagans i als grecs. I el discurs de l'areòpag, narrat en les Actes dels Apòstols, és un model sobre com traduir l'evangeli en cultura grega, com donar a

entendre els grecs que aquest Déu dels cristians, dels jueus, no era un Déu estranger a la seva cultura sinó el Déu desconegut que esperaven, la resposta veritable a les preguntes més profundes de la seva cultura.

Tot seguit, des d'Atenes es va dirigir a Corint, on va romandre un any i mig. I aquí tenim un esdeveniment cronològicament molt segur, el més segur de tota la seva biografia, perquè durant aquesta primera estada a Corint va haver de comparèixer davant el governador de la província senatorial d'Aquea, el procònsol Gal·lió, acusat d'un culte il·legítim. Sobre aquest Gal·lió i el temps que va passar a Corint hi ha una antiga inscripció, trobada a Delfos, on es diu que era procònsol de Corint entre els anys 51 i 53. Per tant, aquí tenim una data totalment segura. L'estada de sant Pau a Corint va tenir lloc en aquests anys. Per consegüent, podem suposar que va

arribar més o menys l'any 50 i que hi va romandre fins a l'any 52. Des de Corint, passant per Cencres, port oriental de la ciutat, es va dirigir cap a Palestina, arribant a Cesària Marítima, des d'on va pujar a Jerusalem per tornar després a Antioquia de l'Orontes.

El tercer viatge missioner (cf. Ac 18, 23-21,16) va començar com sempre a Antioquia, que s'havia convertit en el punt d'origen de l'Església dels pagans, de la missió als pagans, i era el lloc en què va néixer el terme "cristians". Com ens diu sant Lluç, allí per primera vegada els seguidors de Jesús van ser anomenats "cristians". Des d'allí sant Pau se'n va anar directament a Efes, capital de la província d'Àsia, on va romandre dos anys, exercint un ministeri que va tenir fecunds resultats a la regió. Des d'Efes va escriure les cartes als Tessalonicencs i als Corintis. Tanmateix, la població de la ciutat va

ser instigada contra ell pels argenters locals, els ingressos dels quals disminuïen a causa de la reducció del culte a Artemísia (el temple dedicat a ella a Efes, l'Artemision, era una de les set meravelles del món antic); per això, sant Pau va haver de fugir cap al nord. Va tornar a travessar Macedònia, va descendir novament a Grècia, probablement a Corint, romanent allí tres mesos i escrivint la famosa Carta als Romans.

Des d'allí va tornar sobre els seus passos: va tornar a Macedònia, va arribar amb vaixell a Tróade i, després, a penes tocant les illes de Mitilene, Quíos i Samos, va arribar a Milet, on va pronunciar un important discurs als ancians de l'Església de Efes, oferint un retrat de l'autèntic pastor de l'Església (cf. Ac 20). Des d'allí va tornar a viatjar amb vaixell de vela cap a Tret; va arribar a Cesària Marítima i va pujar una vegada més a Jerusalem. Allí va ser

arrestat a causa d'un malentès: alguns jueus havien confós amb pagans a altres jueus d'origen grec, introduïts per sant Pau en l'àrea del temple reservada als israelites. La condemna a mort, prevista en aquests casos, se li va evitar gràcies a la intervenció del tribú romà de guàrdia en l'àrea del temple (cf. Ac 21, 27-36); això va tenir lloc mentre a Judea era procurador imperial Antoni Fèlix. Després d'un període a la presó (sobre la durada del qual no hi ha acord), atès que, per ser ciutadà romà, hi havia apel·lat al Cèsar (que llavors era Neró), el procurador successiu, Porcio Festo, el va enviar a Roma amb una custòdia militar.

En el viatge a Roma va tocar les illes mediterrànies de Creta i Malta, i després les ciutats de Siracusa, Reggio Calàbria i Pozzuoli. Els cristians de Roma van sortir a rebre'l a la via Apia fins al Fòrum d'Api (a uns 70 quilòmetres al sud de la

capital) i altres fins a les Tres Tavernes (a uns 40 quilòmetres). A Roma va tenir una trobada amb els delegats de la comunitat jueva, als qui va explicar que portava les seves cadenes per "l'esperança d'Israel" (cf. Ac. 28, 20). Però la narració de sant Lluç conclou esmentant els dos anys que va passar a Roma sota una blana custòdia militar, sense esmentar ni una sentència de Cèsar (Neró) ni de bon tros la mort de l'acusat.

Tradicions successives parlen que va ser alliberat, que va emprendre un viatge missioner a Espanya, així com d'un successiu periple per Orient, en particular per Creta, Efes i Nicòpolis, en Epir. Entre les hipòtesis, es conjectura un arrest nou i un segon període d'empresonament a Roma (on hauria escrit les tres cartes anomenades pastorals, és a dir, les dues enviades a Timoteu i l'adreçada a Tito) amb un segon procés, que li va ser desfavorable. No obstant això,

una sèrie de motius porta a molts estudiosos de sant Pau a concloure la biografia de l'apòstol amb la narració de sant Lluc en les Actes dels Apòstols.

Sobre el seu martiri tornarem a parlar més endavant en el cicle de les nostres catequesis. Per ara, en aquest breu elenc dels viatges de sant Pau, n'hi ha prou amb tenir en compte que es va dedicar a l'anunci de l'evangelí sense estalviar energies, afrontant una sèrie de dures proves, que ell mateix enumera en la segona carta als Corintis (cf. 2 Co 11, 21-28). D'altra banda, ell mateix escriu: "Tot això ho faig per l'evangelí" (1 Co 9, 23), exercint amb total generositat el que ell anomena "la preocupació per totes les Esglésies" (2 Co 11, 28). El seu compromís només s'explica amb una ànima veritablement fascinada per la llum de l'evangelí, enamorada de Crist, una ànima sostinguda per una convicció profunda: és necessari

portar al món la llum del Crist,
anunciar l'evangeli a tots.

Em sembla que la conclusió
d'aquesta ressenya breu dels viatges
de sant Pau pot ser: veure la seva
passió per l'evangeli, intuir així la
grandesa, la bellesa, és més, la
necessitat profunda de l'evangeli per
a tothom. Preguem perquè el Senyor,
que va fer veure la llum a sant Pau,
que li va fer escoltar la seva paraula,
que va tocar el seu cor íntimament,
ens faci veure també a nosaltres la
seva llum, a fi que també el nostre
cor quedi tocat per la seva Paraula i
així també nosaltres puguem donar
al món d'avui, que té set d'elles, la
llum de l'evangeli i la veritat del
Crist.

.....

la-vida-de-sant-pau-abans-i-despres-de-
damasc/ (14/08/2025)